

P R E D L O G O S N O V E
ZA VOĐENJE PREGOVORA I ZAKLJUČIVANJE SPORAZUMA SA ZEMLJOM DOMAĆINOM IZMEĐU
VLADE CRNE GORE I
MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA RAZVOJ PRAVA (IDLO)

I USTAVNI OSNOV

Osnov za zaključivanje Sporazuma sadržan je u odredbi člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da Crna Gora, na principima i pravilima međunarodnog prava, sarađuje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tač. 1 i 4 Ustava, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II AKTIVNOSTI IDLO-a U CRNOJ GORI

Glavni partner IDLO-a u Crnoj Gori je Centar za obuku u sudstvu i tužilaštvu. U saradnji sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (ERBD), IDLO je od 2013. godine podržavao jačanje kapaciteta tadašnjeg Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije, a naročito od novembra 2015. do februara 2017. godine, sprovođenjem projekta „Obuka sudija o privrednom pravu“.

Predstavnici IDLO-a posjetili su oktobra 2016. godine Ministarstvo pravde, kojom prilikom je inicirana saradnja na planu jačanja kapaciteta u oblasti pravosudne saradnje. Kao prvi korak u tom pravcu, krajem 2017. godine u Crnoj Gori organizovan je regionalni forum o pravosudnoj saradnji. Na bazi ovog foruma i uz saradnju sa Ambasadom SAD-a u toku je organizovanje serija ekspertske radionice o jačanju pravosudne saradnje na Zapadnom Balkanu. Takođe, predložena je saradnja i kroz obuku službenika zaduženih za međunarodnu pravnu pomoć u građanskim i krivičnim stvarima.

Od 2013. godine IDLO daje podršku izgradnji kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije Crne Gore, putem dva projekta od kojih je poslednji još uvijek u toku i sprovodi se uz podršku EBRD-a.

Predstavnici IDLO-a uspostavili su komunikaciju i sa Centrom za posredovanje Crne Gore i planiraju saradnju na polju medijacije u privrednim sporovima.

III RAZLOZI ZA ZAKLJUČIVANJE SPORAZUMA

Međunarodna organizacija za razvoj prava (International Development Law Organization – IDLO), je jedina međuvladina organizacija isključivo posvećena promociji vladavine prava. Sjedište organizacije je u Rimu, gdje je nastala iz Međunarodnog instituta za razvoj prava, osnovanog 1983. godine. Osnivački sporazum IDLO-a potpisale su 5. februara 1988. godine: Francuska, Filipini, Italija, Holandija, SAD, Senegal, Sudan i Tunis. Pored zemalja osnivača, danas su članice IDLO i: Avganistan, Australija, Austrija, Bugarska, Burkina Faso, Crna Gora, Kina, Ekvador, Egipat, El Salvador, Honduras, Jordan, Kenija, Kuvajt, Mali, Mongolija, Mozambik, Norveška, OFID (OPEC Fond za međunarodni razvoj), Pakistan, Paragvaj, Peru, Rumunija, Švedska, Turska i Vijetnam.

Crna Gora je potpisala Osnivački sporazum IDLO 28. novembra 2017. godine, a 22. avgusta 2018. Ministarstvu vanjskih poslova i međunarodne saradnje Republike Italije, kao depozitaru ovog sporazuma, predat je Instrument ratifikacije.

Ciljevi IDLO - a su: podsticanje unapređenja kao i korišćenja pravnih sredstava u procesu razvoja; doprinos u uspostavljanju, progresivnom razvoju i primjeni dobrog upravljanja i vladavine prava u zemljama u razvoju i zemljama koje se nalaze u ekonomskoj tranziciji; pomaganje zemljama u razvoju i zemljama u ekonomskoj tranziciji u poboljšanju njihovih pregovaračkih kapaciteta u oblastima razvojne saradnje, stranih investicija, međunarodne trgovine i drugih međunarodnih poslovnih transakcija; promovisanje održivog razvoja kroz unapređenje i održavanje pravnog i pravosudnog sistema u zemljama u razvoju i zemljama u ekonomskoj tranziciji. U pravcu ostvarivanja navedenih ciljeva, Organizacija može biti angažovana u sljedećim aktivnostima: obuci, obrazovanju, tehničkoj pomoći, istraživanju, prikupljanju i širenju relevantnih informacija, i pripremanju dokumentacije; saradnji sa drugim institucijama, organizacijama i tijelima; uspostavljanju i razvoju kapaciteta u zemljama u razvoju i zemljama u ekonomskoj tranziciji kako bi obavljale aktivnosti u cilju promovisanja ciljeva same Organizacije; drugim aktivnostima koje će doprinijeti unaprjeđenju ciljeva Organizacije.

Sporazum se zaključuje s ciljem uspostavljanja odgovarajuće saradnje sa IDLO-m i regulisanja pravnog statusa njihove Kancelarije u Crnoj Gori, a radi stvaranja uslova za efikasniji rad Organizacije, pružanje veće podrške projektima u Crnoj Gori i angažovanje eksperata iz Crne Gore. Programi Organizacije uključuju razvoj pravnih kapaciteta, sudski integritet i nezavisnost, pravne reforme i izgradnju institucija.

Crna Gora i IDLO na ovaj način dijele zajedničko opredjeljenje da implementiraju globalnu viziju iz UN Agende 2030, posebno da primjenom vladavine prava doprinose budućem razvoju i pristupu pravdi.

IV OSNOVNA PITANJA O KOJIMA ĆE SE VODITI PREGOVORI

Predmet pregovora su uslovi za privilegije, imunitete, pogodnosti i usluge koji se odnose i koji su u vezi s djelovanjem IDLO kancelarije na teritoriji Crne Gore kao zemlje domaćina, a koji su potrebni za ispunjavanje svrhe IDLO-a.

V PROCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA IZVRŠENJE UGOVORA

Za izvršenje Sporazuma sa zemljom domaćinom između Vlade Crne Gore i Međunarodne organizacije za razvoj prava (IDLO) nijesu potrebna dodatna budžetska sredstva.

VI POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Zaključivanje ovog sporazuma ne zahtijeva izmjene i dopune važećih ili donošenje novih propisa.

VII PREDLOG SASTAVA DELEGACIJE

Sporazum će biti usaglašen diplomatskim putem.

Prilog: Nacrt sporazuma (na engleskom i crnogorskom)

Sporazum sa zemljom domaćinom između Vlade Crne Gore i Međunarodne organizacije za razvoj prava

IMAJUĆI U VIDU da je Međunarodna organizacija za razvoj prava (u daljem tekstu „IDLO“ ili „Organizacija“) međuvladina organizacija posvećena promovisanju vladavine prava, formirana u skladu sa Sporazumom o osnivanju IDLO-a, potpisanim u Rimu 5. februara 1988, sa izmjenama i dopunama, sa trenutnim sjedištem u Rimu, u Italiji;

UZIMAUĆI U OBZIR da Crna Gora (u daljem tekstu „Crna Gora“ ili „zemlja domaćin“) promoviše razvoj međunarodnog pravnog poretka;

U ŽELJI da se dodatno ojača uzajamna saradnja uspostavljanjem kancelarije IDLO-a u Crnoj Gori;

CIJENEĆI spremnost Vlade Crne Gore (u daljem tekstu „Vlada“) da da saglasnost za uspostavljanje kancelarije IDLO-a u Crnoj Gori;

DALJE IMAJUĆI U VIDU da Vlada Crne Gore i IDLO izražavaju želju da utvrde uslove koji se odnose na privilegije, imunitete, pogodnosti i usluge koji se odnose i koji su u vezi s IDLO-m na teritoriji zemlje domaćina, a koji su potrebni za ispunjavanje svrhe IDLO-a;

Strane su se sporazumjele kako slijedi:

Član 1 **Svrha**

Ovim Sporazumom uspostavlja se pravni kapacitet Organizacije koji je neophodan za ispunjavanje i efikasno izvršavanje njenih nadležnosti i ciljeva u Crnoj Gori. Ovim Sporazumom takođe se regulišu pitanja, koja se odnose na ili koja proizilaze iz osnivanja i održavanja od strane IDLO-a, kancelarije (u daljem tekstu: Kancelarija) u zemlji domaćinu. Ovaj Sporazum tumačiće se u svjetlu ove primarne svrhe stvaranja uslova pogodnih za stabilnost i nezavisnost Organizacije i omogućavanja zaštite i efikasnog funkcionisanja Organizacije i njenih zaposlenih u zemlji domaćinu.

Član 2 **Definicije**

U svrhu ovog Sporazuma,

1. „Arhiva IDLO-a“ označava sve zapise, dokumente, rukopise, datoteke, kompjuterske i medijske podatke, fotografije, filmove, video i zvučne snimke, uključujući sve komunikacije i korespondenciju kako je navedeno u članu 6 (2), u bilo kom obliku, koji pripadaju Organizaciji ili su u posjedu Organizacije ili njenih zvaničnika ili eksperata u svojstvu službenog lica, i bilo koji drugi materijal za koji se Generalni direktor i Vlada dogovore da bude tako imenovan;
2. „Generalni direktor“ označava generalnog direktora Organizacije i, tokom njegovog ili njenog odsustva, bilo kojeg drugog zvaničnika koji je posebno određen da postupa u njegovo ili njeno ime;
3. „Naknade“ označavaju sve sume koje se odnose na zaposlenje koje je Organizacija platila, prenijela ili obračunala zvaničniku ili ekspertu u bilo kom obliku;
4. „Zaposleni“ označavaju sva ona lica koja posjeduju ugovor o radu sa Organizacijom, uključujući zvaničnike, eksperte i lica koja su plaćena po satu;

5. „Eskperti” označavaju lica, sa izuzetkom zvaničnika, koji su imenovani za izvršavanje jednog ili više specifičnih zadataka od strane Organizacije na osnovu ugovora čije je trajanje manje od jedne godine;
6. „Šef kancelarije” označava zvaničnika IDLO-a koji je imenovan da predstavlja generalnog direktora u zemlji domaćinu;
7. „Zemlja domaćin” označava Crnu Goru;
8. „Nacionalne vlasti” označavaju Vladu ili njena tijela;
9. „Zvaničnici” označavaju lica, bez obzira na to kako su imenovani i na kom su nivou u hijerarhiji, uključujući i Generalnog direktora, koji su zaposleni u IDLO-u najmanje na jednogodišnje ugovore, koji su zaposleni od strane IDLO-a u svrhu izvršavanja njegovih redovnih zadataka i koji nisu plaćeni po satu;
10. „Prostorije” označavaju zgradu, ili dio iste, uključujući instalacije, objekte i cjelokupno pomoćno zemljište koje je dostupno, održavano, zauzeto ili korišteno od strane IDLO-a u vezi sa njegovim funkcijama i namjenama; i
11. „Imovina” označava svu imovinu (bilo materijalnu, stvarnu ili intelektualnu), sredstva i fondove koji pripadaju Organizaciji, ili koje Organizacija drži u posjedu ili kojima ista upravlja u cilju unapređenja njenih funkcija.

Član 3

Pravni status i pravno lice

Vlada priznaje IDLO kao međuvladinu organizaciju sa pravnim subjektivitetom i kapacitetom za izvršavanje pravnih radnji potrebnih za obavljanje njenih funkcija. Ovo posebno uključuje kapacitet:

- a) za sklapanje ugovora;
- b) za sticanje, ulaganje i raspolaganje pokretnom i nepokretnom imovinom;
- c) za uživanje punog statusa pravnog lica u sudskim postupcima.

Član 4

Imunitet od pravnog postupka

Organizacija uživa imunitet od sudskih radnji, pokretanja i izvršenja svih oblika pravnog postupka.

Član 5

Službene prostorije

1. Službene prostorije biće pod kontrolom i nadležnošću IDLO-a kako to predviđa ovaj Sporazum.
2. Prostorije IDLO-a su nepovredive. Nacionalne vlasti osiguraće da Organizacija ne bude lišena niti da joj budu oduzete sve ili bilo koji dio službenih prostorija bez njenog odgovarajućeg pristanka. Sudske radnje, pokretanje i izvršenje svih oblika pravnog postupka, uključujući oduzimanje privatne imovine, ne mogu se izvršiti u prostorijama IDLO-a osim uz saglasnost i u skladu sa uslovima odobrenim od strane Šefa kancelarije.
3. Niko ne može ući u službene prostorije bez prethodnog izričitog odobrenja Šefa kancelarije. Svako lice koje je ovlašćeno da uđe u službene prostorije u skladu sa bilo kojom zakonskom odredbom za obavljanje službene dužnosti, neće vršiti to ovlašćenje u odnosu na prostorije, bez prethodnog izričitog odobrenja od strane ili u ime Šefa kancelarije. Svako lice koje u

službene prostorije uđe sa dozvolom Šefa kancelarije će, u slučaju da to zatraži šef kancelarije, odmah napustiti iste.

4. U slučaju prirodne katastrofe, požara ili drugih vanrednih okolnosti slične prirode koje nalažu hitne mjere zaštite, ili u slučaju da nadležni organi imaju opravdani razlog da vjeruju da je došlo do takvog vanrednog stanja ili da će se isto desiti u službenim prostorijama, pretpostaviće se da je dobijena saglasnost Šefa kancelarije ili nekog drugog zvaničnika Organizacije koju su on ili ona odredili za bilo koji neophodan ulazak u službene prostorije, posebno ukoliko niko od njih ne može biti kontaktiran na vrijeme.
5. Zemlja domaćin obaviće detaljnu provjeru kako bi osigurala da bezbjednost i mir u službenim prostorijama nisu narušeni od strane bilo koje osobe ili grupe osoba koje bi pokušale da neovlašteno uđu u prostorije ili izazovu probleme u njihovoj neposrednoj blizini. Nadležni organi će preduzeti sve razumne korake kako bi osigurali da ne dođe do ugrožavanja pogodnosti prostorija i da se namjena za koju su prostorije neophodne ne ometa upotrebom zemljišta ili objekata u blizini istih.
6. Organizacija je ovlašćena da donosi propise, uključujući, ali ne ograničavajući se na one koje regulišu zapošljavanje, koji će na snazi biti u prostorijama, u cilju utvrđivanja uslova za sve aspekte neophodne za potpuno izvršenje funkcija Organizacije. Takvi propisi će biti stavljeni na uvid nacionalnim vlastima na njihov zahtjev. Nijedan zakon ili propis zemlje domaćina, koji nije u skladu s propisom Organizacije, neće se primjenjivati, u mjeri takve neusklađenosti, u prostorijama organizacije i prema njezinim zaposlenima.

Član 6

Pogodnosti i imuniteti u pogledu komunikacije

1. Vlada će dozvoliti IDLO-u da slobodno komunicira, bez prisмотрe, presretanja i uplitanja, i bez potrebe za posebnom dozvolom, u sve službene svrhe i štitiće pravo Organizacije da to čini, bez obzira na to da li je takva komunikacija adresirana na službene prostorije IDLO-a ili na bilo koju drugu lokaciju u Crnoj Gori. Takav tretman neće biti manje povoljan od onog koji Vlada odobrava bilo kojoj diplomatskoj misiji.
2. U svrhu ovog člana, komunikacija i korespondencija uključuju, ali se ne ograničavaju na, štampani materijal, poštu, elektronsku poštu i druge elektronske podatke, telegrame, telefaks, telefon, razgovore i tekstove i poruke poslane putem mobilnih uređaja ili društvenih medija, kao i publikacije, nepokretne i pokretne slike, video zapise, filmove, zvučne zapise i softver.
3. U svrhu ispunjenja svojih ciljeva, Organizacija ima pravo, u skladu sa ovim Sporazumom, da slobodno i bez ograničenja objavljuje u zemlji domaćinu. Nikakva cenzura neće se primjenjivati na službenu komunikaciju ili korespondenciju IDLO-a, u bilo kom obliku, a takva komunikacija ili prepiska smatraće se nepovredivom.

Član 7

Nepovredivost arhive

Arhiva Organizacije, u bilo kom obliku, i bez obzira na to da li se šalje iz Organizacije ili u Organizaciju, bez obzira na to da li je Organizacija posjeduje ili joj pripada, i bez obzira na to gdje se nalazi i kod koga se nalazi, nepovrediva je.

Član 8

Sloboda raspolaganja finansijskim sredstvima bez ograničenja

1. Bez obaveze podvrgavanja bilo kakvim finansijskim kontrolama, propisima, zahtjevima za obavještanje u vezi sa finansijskim transakcijama ili moratorijumima bilo koje vrste, IDLO slobodno može da:
 - a) Kupuje, posjeduje i koristi bilo koju valutu;
 - b) upravlja stranim ili lokalnim računima, fondovima, zadužbinama ili drugim finansijskim sredstvima slične prirode u bilo kojoj valuti;
 - c) kupuje, posjeduje i koristi zlato, fondove i hartije od vrijednosti; i
 - d) vrši prenos svojih sredstva, hartije od vrijednosti i valuta u zemlju domaćina, u ili iz bilo koje druge zemlje ili u zemlji domaćinu, i vrši konverziju bilo koje valute koju posjeduje u bilo kojoj drugoj zemlji.
2. IDLO će uživati tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji država domaćin daje bilo kojoj diplomatskoj misiji u pogledu kursne stope za finansijske transakcije.

Član 9

Fondovi, sredstva i druga imovina

1. IDLO, njegovi fondovi, sredstva i druga imovina, bez obzira na to gdje se nalaze i kod koga se nalaze, uživae imunitet od svakog oblika sudskog postupka i izvršenja u zemlji domaćinu, osim u slučajevima u kojima se Organizacija izričito odrekla svog imuniteta. Podrazumijeva se, međutim, da se odricanje od imuniteta ne može proširiti na bilo koju mjeru izvršenja.
2. Fondovi, sredstva i druga imovina Organizacije, bez obzira na to gdje se nalaze i kod koga se nalazi, uživae imunitet od pretresa, oduzimanja, rekvizicije, konfiskacije, eksproprijacije i bilo kojeg drugog oblika miješanja izvršne, upravne, sudske, ili zakonodavne strane.
3. U mjeri potrebnoj za izvršavanje funkcija Organizacije, fondovi, sredstva i druga imovina IDLO-a, bez obzira na to gdje se nalaze i kod koga se nalaze, biće izuzeti od ograničenja, propisa, kontrole ili moratorijuma bilo kakve prirode.

Član 10

Oslobađanje od poreza i dažbina

1. U okviru njegovih službenih aktivnosti, IDLO, njegova imovina, sredstva i drugi posjedi biće oslobođeni svih direktnih ili indirektnih poreza, carina, nameta, stopa ili taksi slične prirode koje primjenjuju nadležni organi zemlje domaćina.
2. Kada je riječ o kupovini, uslugama i transakcijama izvršenim u skladu sa njegovim službenim ciljevima, IDLO će uživati isto oslobađanje i koncesije koje se dodjeljuju diplomatskim misijama, uključujući i one u odnosu na bilo koji pečat ili sličnu dažbinu na dokumente, ugovore ili druge finansijske operacije ili instrumente neophodne za ostvarivanje ciljeva IDLO-a.
3. Neće se odobravati izuzeće u odnosu na namete, poreze i dažbine koje predstavljaju troškove za određene javne komunalne usluge.
- 4.

Član 11

Ulaz, boravak i odlazak

1. Vlada će olakšati ulazak, boravak i odlazak u službene svrhe: predstavnike članice IDLO-a; članova Savjetodavnog odbora IDLO-a; generalnog direktora; Šefa kancelarije; zvaničnika, eksperata i drugi zaposlenih u IDLO-u; drugih lica pozvanih u Kancelariju ili na sastanke IDLO-a; i članove porodice koji čine dio domaćinstva (uključujući supružnike, zvanično registrovane partnere, izdržavanu djecu ili roditelje sa kojima žive u kući) za sve gore navedene osobe.
2. Vize koje mogu zatražiti osobe iz ovog člana izdaju se bez naknade i što je prije moguće.
3. Sve gore pomenute osobe koje imaju pravo na privilegije i imunitete uživaće ih od trenutka ulaska na teritoriju Crne Gore u cilju stupanja na svoja radna mjesta ili preuzimanja službenih dužnosti u vezi sa IDLO-om, a prestaće u razumnom roku nakon isteka ili prestanka važenja njihovih ugovora o radu ili kada su te osobe izvršile svoje dužnosti u vezi s IDLO-m.
4. U slučaju smrti člana Kancelarije u zemlji domaćinu, koji nije državljanin ili stalno nastanjen u zemlji domaćinu, zemlja domaćin će dozvoliti povlačenje pokretne imovine pokojnika, sa izuzetkom imovine stečene u zemlji domaćinu čiji je izvoz zabranjen u vrijeme njegove ili njene smrti. Dažbine u vezi s imovinom, sukcesijom i naslijeđem neće se plaćati na pokretnu imovinu čije je prisustvo u zemlji domaćinu isključivo posljedica prisustva pokojnog lica kao člana Kancelarije u zemlji domaćinu.

Član 12

Privilegije, imuniteti i pogodnosti službenika i eksperata IDLO-a

1. Zvaničnici IDLO-a u Crnoj Gori uživaće sljedeće privilegije i imunitete:
 - a) imunitet od sudskog postupka u odnosu na izgovorenu ili napisanu riječ i sve radnje koje su izvršene tokom obavljanja službene dužnosti;
 - b) imunitet od hapšenja ili preventivnog pritvaranja, osim u slučaju krivičnog djela počinjenog u Crnoj Gori za koje je prema zakonima Crne Gore predviđena kazna zatvora u trajanju od najmanje tri (3) godine; o svakom takvom pritvoru nacionalne vlasti će odmah obavijestiti Šefa kancelarije;
 - c) imunitet od zaplijene i inspekcije službenog prtljaga i zaplijene ličnog prtljaga;
 - d) oslobođanje od oporezivanja plata, prihoda i davanja uključujući i uplate za socijalno osiguranje, ostvarene u vezi sa njihovim zaposlenjem u IDLO-u, bez obzira na državljanstvo;
 - e) izuzeće od bilo kog oblika direktnog oporezivanja dohotka ostvarenog iz izvora izvan Crne Gore;
 - f) oslobođanje od imigracionih ograničenja i stranih registracija u odnosu na njih i članove porodice koji čine dio njihovog domaćinstva;
 - g) slobodu sticanja i zadržavanja u Crnoj Gori ili drugdje deviznih računa i drugih pokretnih stvari, i pod istim uslovima koji važe za državljane Crne Gore, i nepokretnosti; i da nakon prestanka radnog odnosa u Organizaciji svoja sredstva iznesu iz Crne Gore putem službenih kanala bez zabrana ili ograničenja;
 - h) istu pomoć za zaštitu i repatrijaciju kao i za vrijeme međunarodne krize članovima koji imaju sličan rang osoblja diplomatskih misija uspostavljenih u Crnoj Gori;

- i) oslobađanje od plaćanja uvoznih dažbina i carina, osim plaćanja usluga, u pogledu ličnog namještaja i stvari, u vrijeme prvog stupanja na dužnost u Crnoj Gori; i
 - j) nepovredivost svih spisa, dokumenata u bilo kom obliku i materijala koji se odnose na izvršavanje njihovih funkcija za IDLO;
 - k) druge privilegije, imunitete i pogodnosti koji nisu u suprotnosti sa gore navedenim a koje uživaju diplomatski izaslanici.
- 2. Pored privilegija, imuniteta i pogodnosti navedenih u stavu 1 ovog člana, generalnom direktoru i Šefu kancelarije biće dodijeljene iste privilegije, imuniteti i pogodnosti koje Vlada odobrava šefovima diplomatskih misija uspostavljenih u Crnoj Gori.
- 3. Članovima porodice koji čine dio domaćinstva zvaničnika, a koji nisu državljani niti imaju stalni boravak u Crnoj Gori, biće dodijeljene iste privilegije, imuniteti i pogodnosti kao i zvaničnicima u skladu sa stavom 1 ovog člana. Članovima porodice starijim od 18 godina takođe će se, na zahtjev, odobriti radne dozvole za vrijeme trajanja zaposlenja zvaničnika IDLO-a u zemlji domaćinu.
- 4. Eksperti će u Crnoj Gori uživati sljedeće privilegije i imunitete u mjeri u kojoj isti mogu biti neophodni za efikasno obavljanje njihovih službenih funkcija u ime IDLO-a:
 - a) imunitet od sudskog postupka u odnosu na izgovorenu ili napisanu riječ i sve radnje koje su izvršili u svojstvu službenog lica;
 - b) imunitet od zaplijene i inspekcije službenog prtljaga i zaplijene ličnog prtljaga;
 - c) nepovredivost svih spisa, dokumenata u bilo kom obliku i materijala koji se odnose na izvršavanje njihovih funkcija za IDLO;
 - d) oslobađanje od oporezivanja za isplate zarađene tokom njihovog angažmana u IDLO-u, bez obzira na državljanstvo; i
 - e) iste privilegije u pogledu ograničenja valute i konverzije istih koje se daju predstavnicima stranih vlada na privremenoj službenoj misiji.
- 5. U slučajevima kada bilo koji oblik oporezivanja zavisi od prebivališta, periodi tokom kojih su zvaničnici i eksperti boravili u zemlji domaćinu tokom obavljanja njihovih funkcija ne smatraju se periodima prebivanja.
- 6. Zemlja domaćin nije obavezna da oslobodi od poreza na dohodak penzije ili anuitete koji se isplaćuju bivšim zvaničnicima ili članovima njihovih porodica koji čine dio njihovog domaćinstva.
- 7. Ne dovodeći u pitanje druge odredbe ovog člana, lica iz ovog člana koja su državljani ili imaju prebivalište u zemlji domaćinu uživaće u Crnoj Gori isključivo sljedeće privilegije i imunitete u mjeri u kojoj je to potrebno za nezavisno obavljanje njihovih funkcija:
 - a) imunitet od sudskog postupka u odnosu na izgovorenu ili napisanu riječ i sve radnje koje obavljaju za IDLO u svojstvu službenog lica;
 - b) oslobađanje od oporezivanja plata, prihoda i davanja koja su im isplaćena po osnovu njihovog zaposlenja u IDLO-u;
 - c) oslobađanje od plaćanja uvoznih dažbina i carina, osim plaćanja usluga, u pogledu ličnog namještaja i stvari, u vrijeme prvog stupanja na dužnost u Crnoj Gori; i
 - d) nepovredivost svih spisa, dokumenata i materijala, bilo u fizičkoj ili digitalnoj formi, koji se odnose na obavljanje njihovih funkcija za IDLO.

8. Takav imunitet od sudskog postupka ostaje na snazi nakon prestanka zaposlenja zvaničnika, eksperata i zaposlenih u IDLO-a.

Član 13

Osoblje koje nije obuhvaćeno ovim Sporazumom

Osoblje zaposleno na lokalnom nivou i angažovano po satu od strane IDLO-a, pro bono konsultanti, stažisti ili premještenici IDLO-a, koji nisu obuhvaćeni ovim Sporazumom, imaće imunitet od pravnog postupka u Crnoj Gori u odnosu na izgovorenu ili napisanu riječ i sve radnje koje izvrše za Organizaciju u svojstvu službenog lica. Odredbe i uslovi zapošljavanja ili angažovanja takvih pojedinaca u IDLO-u biće u skladu sa relevantnim pravilima i propisima Organizacije.

Član 14

Izuzeci od imuniteta

Imunitet koji je dodeljen službenicima IDLO-a, stručnjacima i drugom osoblju ne može se odnositi na bilo kakvu građansku tužbu treće strane za štetu, uključujući i ličnu povredu ili smrt, koja proizlazi iz saobraćajne nesreće prouzrokovane od strane takve osobe.

Član 15

Zaštita osoblja

Na zahtjev Šefa kancelarije, Vlada će preduzeti sve razumne korake kako bi osigurala potrebnu sigurnost i zaštitu osoba navedenih u ovom Sporazumu čija je sigurnost ugrožena zbog njihovog rada za IDLO-u u Crnoj Gori.

Član 16

Socijalno osiguranje

1. Zvaničnici i eksperti Organizacije koji su raspoređeni u Kancelariji u zemlji domaćinu biće izuzeti od bilo kakvog sistema socijalnog osiguranja koji je uspostavljen zakonom Crne Gore, sve dok se ne obezbijedi socijalno osiguranje u skladu s propisima i pravilima IDLO-a, osim u slučaju kada zvaničnici i eksperti na koje se prethodno pomenuti sistem odnosi ostvaruju prihod od zaposlenja u Crnoj Gori, koje je odvojeno od njihovog angažmana u IDLO-u.
2. Bilo koji fond za podršku ili neki drugi sistem socijalnog osiguranja koji je uspostavljen ili sproveden pod nadležnošću IDLO-a uživaće pravnu sposobnost u Crnoj Gori ako to IDLO zatraži i uživaće iste izuzetke, privilegije i imunitete kao i sâm IDLO.

Član 17

Odricanje od imuniteta

1. Privilegije i imuniteti dodjeljuju se zvaničnicima, ekspertima i drugom osoblju IDLO-a u interesu IDLO-a, a ne za ličnu korist samih pojedinaca. Generalni direktor ima pravo i obavezu da ukine imunitet bilo kojoj osobi navedenoj u članovima 12 i 13 u svakom slučaju kada bi, prema njegovom ili njenom mišljenju, takav imunitet ometao pravdu i može se ukinuti bez predrasude prema Organizaciji. Skupština stranaka IDLO-a ima pravo da se odrekne imuniteta generalnog direktora.
2. U skladu sa svojim privilegijama i imunitetima, IDLO će u svakom trenutku sarađivati sa nadležnim organima u Crnoj Gori u cilju olakšavanja adekvatnog sprovođenja pravde i neće

zloupotrijebiti nikakve privilegije niti imunitete koji mu pripadaju u skladu s ovim Sporazumom.

Član 18

Rješavanje sporova

Bilo kakav spor između Strana u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma rješavaće se mirnim putem, u skladu s interesima Strana. Strane će preduzeti sve moguće korake kako bi osigurale da se njihove razlike rješavaju na pravičan način, u dobroj vjeri, na diskretan i srdačan način.

Član 19

Najpovoljniji tretman

Ako i u mjeri u kojoj Vlada, u budućnosti, sklopi sporazum sa ili promijeni svoju politiku u odnosu na bilo koju međuvladinu organizaciju, a takav sporazum ili politika budu sadržali odredbe ili uslove koji su povoljniji za tu organizaciju od komparativnih uslova ili uslova ovoga Sporazuma, na zahtjev IDLO-a ući će se u proces konsultacija u cilju razmatranja da li se isti tretman može proširiti i na IDLO.

Član 20

Primjena

Ovaj Sporazum će se u cjelosti primjenjivati na svaku i sve teritorije zemlje domaćina.

Član 21

Stupanje na snagu, prestanak važenja i izmjena Sporazuma

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan stavljanja poslednjeg potpisa Strana.
2. Ovaj Sporazum prestaje da važi uz obostranu saglasnost Strana ili godinu dana nakon što jedna Strana obavijesti drugu o svojoj namjeri da raskine Sporazum.
3. Ovaj Sporazum može biti izmijenjen i dopunjen u bilo kojem trenutku uz obostranu pisanu saglasnost Strana.

Član 22

Obavještenja

1. Sva obavještenja koja budu upućena IDLO-u u vezi s ovim Sporazumom biće u pisanom obliku i prosljeđivana, po potrebi, ili sjedištu IDLO-a u Rimu, na pažnju Generalnoj direktorki, ili Kancelariji u zemlji domaćina, na pažnju šefu Kancelarije.
2. Zemlja domaćin odmah će obavijestiti IDLO o službeniku imenovanom za zvaničnu kontakt osobu, koja će u prvom stepenu biti odgovorna za sva pitanja u vezi sa ovim Sporazumom, kao i o eventualnim izmjenama u vezi s takvim imenovanjem. Sva obavještenja upućena Crnoj Gori u vezi sa ovim Sporazumom biće u pisanom obliku i upućena Ministarstvu vanjskih poslova Crne Gore, na pažnju ministru.

3. Po potrebi i koliko mu to bude poznato, IDLO će odmah obavijestiti zemlju domaćina o imenovanju šefa Kancelarije, zvaničnika i stručnjaka, njihovom stupanju na funkciju i njihovom konačnom odlasku, ili prestanak njihovog zaposlenja u IDLO-u.

Član 23
Jezik

Ovaj Sporazum sačinjen je u dva primjerka na engleskom i crnogorskom jeziku, pri čemu je svaki od tekstova jednako vjerodostojan. U slučaju neslaganja, engleska verzija će se smatrati mjerodavnom.

U POTVRDU TOGA, dolje potpisani, koji su za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

ZA CRNU GORU

**ZA MEĐUNARODNU
ORGANIZACIJU ZA RAZVOJ PRAVA**

Prof. dr Srđan Darnamović
Ministar vanjskih poslova

Irena Kan
Generalna direktorka

DATUM: _____

DATUM: _____

Host Country Agreement between the Government of Montenegro and the International Development Law Organization

NOTING that the International Development Law Organization (hereinafter referred to as “IDLO” or the “Organization”) is an intergovernmental organization dedicated to promoting the rule of law that was formed under the Agreement for the Establishment of IDLO signed in Rome on February 5, 1988, as amended, with its current headquarters in Rome, Italy;

BEARING IN MIND that Montenegro (hereinafter referred to as “Montenegro” or “Host Country”) to promote the development of the international legal order;

WISHING to further strengthen mutual cooperation through the establishment of an IDLO office in Montenegro;

APPRECIATING the willingness of the Government of Montenegro (hereinafter referred to as the “Government”) to agree to IDLO establishing an office in Montenegro;

FURTHER NOTING that the Government of Montenegro and IDLO desire to set forth the conditions concerning the privileges, immunities, facilities, and services of and related to IDLO in the territory of the Host Country as are necessary for the fulfillment of IDLO’s purposes;

The Parties hereby agree as follows:

Article 1

Purpose

This Agreement establishes the legal capacity of the Organization as may be necessary for the fulfilment and efficient discharge of its responsibilities and purposes in Montenegro. This Agreement also regulates matters relating to or arising out of the opening and maintaining by IDLO of an office (hereinafter referred to as the “Office”) in the Host Country. This Agreement shall be interpreted in light of this primary purpose of creating conditions conducive to the stability and independence of the Organization and facilitating the safeguarding and efficient functioning of the Organization and its Employees in the Host Country.

Article 2

Definitions

For the purpose of this Agreement,

1. “*Archives of IDLO*” means all records, documents, manuscripts, files, computer and media data, photographs, films, video and sound recordings, including all communications and correspondence as set forth in Article 6(2), in any form, belonging to or held by the Organization or any of its Officials or Experts in an official capacity, and any other material which the Director-General and the Government may agree to be so designated;
2. “Director-General” means the Director-General of the Organization and, during his or her absence, any other Official specifically designated to act on his or her behalf;
3. “Emoluments” means all sums in respect of employment by the Organization paid to, vested in, or accruing to an Official or Expert in any form whatsoever;
4. “Employees” means all those persons holding an employment contract with the Organization, including Officials, Experts, and persons paid hourly rates;

5. "Experts" means persons, other than Officials, who are appointed for one or more specific tasks by the Organization under contracts having a duration of less than one year;
6. "Head of Office" means the IDLO Official who has been designated to represent the Director-General in the Host Country;
7. "Host Country" means Montenegro;
8. "National Authorities" means the Government or sub-divisions thereof;
9. "Officials" means persons, however denominated and at whatever level of seniority, including the Director-General, who serve IDLO on minimum one-year contracts, are employed by IDLO for its regular tasks, and who are not paid hourly rates;
10. "Premises" means the building, or part thereof, including installations, facilities, and any ancillary land made available to, maintained, occupied or used by IDLO in connection with its functions and purposes; and
11. "Property" means all property (be it material, real, or intellectual), assets, and funds belonging to the Organization or held or administered by the Organization in furtherance of its functions.

Article 3

Legal status and juridical personality

The Government recognizes IDLO as an Intergovernmental Organization with legal personality and the capacity to perform legal acts required for the performance of its functions. This shall, in particular, include the capacity:

- a) To contract;
- b) To acquire, invest, and dispose of movable and immovable Property;
- c) To enjoy full juridical personality in legal proceedings.

Article 4

Immunity from legal process

The Organization shall enjoy immunity from judicial actions and the service and execution of all forms of legal process.

Article 5

Premises

1. The Premises shall be under the control and authority of IDLO as provided for in this Agreement.
2. The Premises of IDLO shall be inviolable. The National Authorities shall ensure that the Organization is not dispossessed or deprived of all or any part of its Premises without its proper consent. Judicial actions and the service and execution of all forms of legal process, including the seizure of private property, cannot be enforced on the premises of IDLO except with the consent and in accordance with conditions approved by the Head of Office.
3. No person may enter the Premises without the prior express authorization of the Head of Office. Any person authorized to enter the Premises under any legal provision to perform an official duty shall not exercise that authority in respect of the Premises unless prior express permission to do so has been given by or on behalf of the Head of Office. Any person who enters the Premises with the permission of the Head of Office shall, if so requested by or on behalf of the Head of Office, leave the Premises immediately.

4. In case of natural calamity, fire, or other emergency of a similar nature requiring prompt protective action, or in the event that the competent authorities have reasonable cause to believe that such an emergency has occurred or is about to occur on the Premises, the consent by the Head of Office or another Official of the Organization so designated by him or her to any necessary entry into the Premises shall be presumed if neither of them can be contacted in time.
5. The Host Country shall exercise due diligence to ensure that the security and tranquility of the Premises are not impaired by any person or group(s) of persons attempting unauthorized entry into or on to the Premises or creating disturbances in the immediate vicinity. The competent authorities shall take all reasonable steps to ensure that the amenities of the Premises are not prejudiced and the purposes for which the premises is required are not obstructed by any use made of the land or buildings in the vicinity of the Premises.
6. The Organization shall have the power to make regulations, including but not limited to those governing employment, operative on the Premises for the purpose of establishing therein the conditions in all respects necessary for the full execution of its functions. Such regulations will be made available to the National Authorities upon request. No law or regulation of the Host Country which is inconsistent with a regulation of the Organization shall, to the extent of such inconsistency, be applicable within the Premises of the Organization and to its Employees.

Article 6

Facilities and immunities in respect of communications

1. The Government shall permit IDLO to communicate freely, without observation, interception, and interference, and without a need for special permission, for all official purposes and shall protect the right of the Organization to do so, regardless of whether such communications are addressed to the IDLO Premises or any other location in Montenegro. Such treatment shall be no less favorable than that accorded by the Government to any diplomatic mission.
2. For the purposes of this Article, communications and correspondence shall include, but shall not be limited to, printed material, mail, electronic-mail and other electronic data, telegrams, telefax, telephone, conversations, and texts and messages sent through mobile devices or social media, as well as publications, still and moving pictures, videos, films, sound recordings, and software.
3. For the fulfillment of its purposes, the Organization shall have the right to publish freely and without restrictions within the Host Country in conformity with this Agreement. No censorship shall be applied to the official communications or correspondence of IDLO, in whatever form, and such communications or correspondence shall be inviolable.

Article 7

Inviolability of archives

The Archives of the Organization in whatever form and whether being sent from or to the Organization, held by the Organization or belonging to it, wherever located and by whomsoever held, shall be inviolable.

Article 8

Freedom of financial assets from restrictions

1. Without being subject to any financial controls, regulations, notification requirements in respect of financial transactions or moratoria of any kind, IDLO may freely:

- a) Purchase, hold, and use any currency;
 - b) Operate foreign or local accounts, funds, endowments, or other financial facilities of a similar nature in any currency;
 - c) Purchase, hold, and use gold, funds, and securities; and
 - d) Transfer its funds, securities, and currencies to or from the Host Country, to or from any other country, or within the Host Country, and convert any currency held by it in any other countries.
2. IDLO shall enjoy treatment not less favorable than that accorded by the Host Country to any diplomatic mission in respect of rates of exchange for its financial transactions.

Article 9

Funds, assets, and other property

1. IDLO, its funds, assets, and other property, wherever located and by whomsoever held, shall enjoy immunity from every form of legal process and execution in the Host Country, except insofar as in any particular case the Organization has expressly waived its immunity. It is understood, however, that no waiver of immunity shall extend to any measure of execution.
2. Funds, assets, and other property of the Organization, wherever located and by whomsoever held, shall be immune from search, seizure, requisition, confiscation, expropriation, and any other form of interference, whether by executive, administrative, judicial, or legislative action.
3. To the extent necessary to carry out the functions of the Organization, funds, assets, and other property of IDLO, wherever located and by whomsoever held, shall be exempt from restrictions, regulations, control, or moratoria of any nature.

Article 10

Exemption from taxes and duties

1. Within the scope of its official activities, IDLO, its assets, funds, and other property shall be exempt from all direct or indirect taxes, duties, levies, rates or charges of a similar nature applied by the Host Country authorities.
2. In respect of purchases, services and transactions effected in pursuance of its official objectives, IDLO shall enjoy the same exemptions and concessions granted to diplomatic missions, including with respect to any stamp or similar duty on deeds, contracts, or other financial operations or instruments necessary for the attainment of IDLO's objectives.
3. No exemption shall be granted in respect of rates, taxes and duties which represent charges for specific public utility services rendered.

Article 11

Entry, stay and departure

1. The Government shall facilitate the entry, stay, and departure for purposes of official business of: IDLO Member Party representatives; members of IDLO's Board of Advisers; the Director-General; the Head of Office; Officials, Experts and other Employees of IDLO; other persons invited to the Office or to meetings of IDLO; and family members forming part of the household

(including spouses, officially registered partners, dependent children or live-in parents) for any aforementioned persons.

2. Visas which may be required by persons referred to in this Article shall be granted without charge and as promptly as possible.
3. All aforementioned persons entitled to privileges and immunities shall enjoy them from the moment they enter the territory of Montenegro to take up their posts or to undertake official IDLO-related duties and shall come to an end within a reasonable period after the expiry or termination of their contracts of employment or when such persons have completed their IDLO-related duties.
4. In the event of the death of a member of the Host Country Office not a national of or permanently resident in the Host Country, the Host Country shall permit the withdrawal of the movable property of the deceased, with the exception of any property acquired in the country the export of which was prohibited at the time of his or her death. Estate, succession and inheritance duties shall not be levied on movable property the presence of which in the Host Country was due solely to the presence there of the deceased as a member of the Host Country Office.

Article 12

Privileges, immunities, and facilities of Officials and Experts of IDLO

1. Officials of IDLO shall enjoy within Montenegro the following privileges and immunities:
 - a) Immunity from legal process of any kind in respect of words spoken or written, and all acts performed by them in the exercise of their official functions;
 - b) Immunity from arrest or preventive detention, except in the case of a crime committed in Montenegro for which imprisonment for not less than three (3) years is provided for under the laws of Montenegro, in which case the National Authorities shall immediately notify the Head of Office of any such detention;
 - c) Immunity from seizure and inspection of official baggage and from seizure of personal baggage;
 - d) Exemption from taxation on salaries, emoluments, and allowances, including social security payments, earned in respect of their employment with IDLO, regardless of nationality;
 - e) Exemption from any form of direct taxation on income derived from sources outside Montenegro;
 - f) Exemption from immigration restrictions and foreign registration with respect to themselves and family members forming part of the household;
 - g) Freedom to acquire and maintain within Montenegro or elsewhere foreign currency accounts and other movable property, and under the same conditions applicable to nationals of Montenegro, immovable property; and upon the termination of their employment with the Organization to take their funds out of Montenegro through authorized channels without prohibitions or restrictions;
 - h) The same protection and repatriation assistance as accorded in time of international crisis to members having comparable rank of the staff of diplomatic missions established in Montenegro;
 - i) Exemption from import taxes and duties, in respect of their furniture and personal effects, at the time of first taking up their position in Montenegro;

- j) Inviolability of all papers, documents, and materials, whether in physical or digital form, relating to the performance of their functions for IDLO; and
 - k) Such other privileges, immunities, and facilities not inconsistent with the foregoing as diplomatic envoys enjoy.
- 2. In addition to the privileges, immunities, and facilities listed in paragraph 1 of this Article, the Director-General and the Head of Office shall be accorded the same privileges, immunities, and facilities as the Government accords to the heads of diplomatic missions established in Montenegro.
- 3. The family members forming part of the household of officials, who are not nationals or permanent residents of Montenegro, shall be accorded the same privileges, immunities, and facilities accorded to Officials pursuant to paragraph 1 of this Article. Such family members who are 18 years or older shall also be granted working permits, upon request, for the duration of the employment of the Official with IDLO in the Host Country.
- 4. Experts shall enjoy within Montenegro the following privileges and immunities insofar as they may be necessary for the effective exercise of their official functions on behalf of IDLO:
 - a) Immunity from legal process of any kind in respect of words spoken or written, and of acts performed by them in the exercise of their official functions;
 - b) Immunity from seizure and inspection of official baggage and from seizure of personal baggage;
 - c) Inviolability of all papers, documents, in whatever form, and materials relating to the performance of their functions for IDLO;
 - d) Exemption from taxation on payments earned in respect of their engagement with IDLO, regardless of nationality; and
 - e) The same privileges with respect to currency and exchange restrictions as are accorded to representatives of foreign governments on temporary official mission.
- 5. Where the incidence of any form of taxation depends upon residence, periods during which the Officials and Experts are present in the Host Country for the discharge of their functions shall not be considered as periods of residence.
- 6. The Host Country shall not be obliged to exempt from income tax pensions or annuities paid to former Officials or their family members forming part of the household.
- 7. Without prejudice to other provisions of this Article, persons referred to in this Article who are nationals or permanent residents of the Host Country shall enjoy within Montenegro only the following privileges and immunities to the extent necessary for the independent performance of their functions:
 - a) Immunity from legal process in respect of words spoken or written and all acts performed by them in their official capacity for IDLO;
 - b) Exemption from taxation on salaries, emoluments, and allowances paid to them in respect of their employment with IDLO;
 - c) Exemption from import taxes and duties, except payments for services, in respect of their furniture and personal effects, at the time of first taking up their position in Montenegro; and
 - d) Inviolability of all papers, documents, and materials, whether in physical or digital form, relating to the performance of their functions for IDLO.

8. Such immunity from legal process shall survive the termination of the employment of IDLO Officials, Experts and Employees with the Organization.

Article 13

Personnel not otherwise covered by this Agreement

Personnel recruited locally and assigned to hourly rates by IDLO and pro bono consultants, interns or secondees with IDLO, not otherwise covered by this Agreement, shall be accorded immunity within Montenegro from legal process in respect of words spoken or written and all acts performed by them in their official capacity for the Organization. The terms and conditions of employment or engagement with IDLO of such individuals shall be in accordance with the relevant rules and regulations of the Organization.

Article 14

Exceptions to immunities

The immunity granted to IDLO Officials, Experts and other personnel shall not extend to any civil action by a third party for damages, including personal injury or death, arising from a traffic accident caused by any such person.

Article 15

Protection of personnel

The Government shall, if so requested by the Head of Office, take all reasonable steps to ensure the necessary safety and protection of the persons mentioned in this Agreement whose security is endangered due to their services to IDLO within Montenegro.

Article 16

Social security

1. Officials and Experts of the Organization assigned to the Host Country Office shall be exempt from any social security scheme established by the law of Montenegro so long as provision for social security is made in accordance with the regulations and rules of IDLO, unless the Officials or Experts to whom the aforementioned scheme applies take up income-generating employment in Montenegro that is separate from their employment with IDLO.
2. Any provident or other social security related fund established by or conducted under the authority of IDLO shall enjoy legal capacity in Montenegro if IDLO so requests and shall enjoy the same exemptions, privileges, and immunities as IDLO itself.

Article 17

Waiver of immunities

1. Privileges and immunities are granted to Officials, Experts and other personnel of IDLO in the interest of IDLO and not for the personal benefit of the individuals themselves. The Director-General shall have the right and the duty to waive the immunity of any person mentioned in Articles 12 and 13 in any case where, in his or her opinion, the immunity would impede the cause of justice and can be waived without prejudice to the Organization. The IDLO Assembly of Parties shall have the right to waive the immunity of the Director-General.

2. Consistent with its privileges and immunities, IDLO shall cooperate at all times with the appropriate authorities of Montenegro to facilitate the proper administration of justice and shall not abuse any of the privileges and immunities granted to it under this Agreement.

Article 18

Settlement of disputes

Any dispute between the Parties concerning the interpretation or application of this Agreement shall be settled amicably, in accordance with the interests of the Parties. The Parties shall undertake all possible steps to ensure that their differences are settled equitably, in good faith, and in a discrete and cordial manner.

Article 19

Most favorable treatment

If and to the extent that the Government, in the future, enters into an agreement with, or changes its policy with respect to any intergovernmental organization, and said agreement or policy contains terms or conditions more favorable to that organization than comparable terms or conditions in this Agreement, consultations shall be entered into at the request of IDLO with a view to discussing whether the same treatment may be extended to IDLO.

Article 20

Application

This Agreement in its entirety shall apply to any and all territories of the Host Country.

Article 21

Entry into force, Termination and amendment of the Agreement

1. This Agreement shall enter into force on the date of last signature of the Parties.
2. This Agreement shall cease to be in force by mutual consent of the Parties or one year after one Party has notified the other Party of its intention to terminate the Agreement.
3. This Agreement may be amended by mutual written consent of the Parties at any time.

Article 22

Notices

1. All notices addressed to IDLO concerning this Agreement shall be in writing and forwarded, as appropriate, to either its Headquarters in Rome, to the attention of the Director-General, or to its Host Country Office, to the attention of the Head of Office.
2. The Host Country shall promptly inform IDLO of the officer designated to serve as the official point of contact responsible in the first instance for all matters in relation to this Agreement as well as any subsequent changes to that designation. All notices addressed to Montenegro concerning this Agreement shall be in writing and addressed to the Ministry of Foreign Affairs of Montenegro, for the attention of the Minister.

3. As appropriate and to the extent known, IDLO shall promptly notify the Host Country of the appointment of the Head of Office, Officials and Experts, their arrival and their final departure, or the termination of their employment with IDLO.

Article 23

Language

This Agreement shall be executed in duplicate in both the English and Montenegrin languages, with each language's text being equally authentic. In case of discrepancy, the English version shall be treated as authoritative.]

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, duly authorized thereto, have signed this Agreement.

FOR MONTENEGRO

**FOR THE INTERNATIONAL
DEVELOPMENT LAW
ORGANIZATION**

Prof. Dr Srdjan Darmanovic
Minister of Foreign Affairs

DATE: _____

Irene Khan
Director-General

DATE: _____